

8.10.2024, TEAMS

1. Tietosuoja KAM-sektorilla -suosituksen päivitys

[Tietosuoja KAM-sektorilla](#) -suosituksen tuorein julkaistu versio on vuodelta 2020. Sittenkin KAM-juridiikkaryhmän alainen tietosuojaryhmä on tuottanut ohjeistuksesta päivitetyn luonnoksen, johon on lisätty mm. tietosuojan suhdetta julkisuuslakiin ja EU:n tekoälyasetukseen kommentoivaa aineistoa. Luonnos on ollut kesän aikana koko KAM-juridiikkaryhmän kommentoitavana.

Todettiin, että päivitys on tältä erää valmis. Virva muotoilee lopullisen tekstin ja toimittaa sen Juha Henrikssonille julkistettavaksi. Jokainen osallistujataho välittää tiedon asiasta sidosryhmilleen omia kanaviaan käyttäen.

Todettiin, että siltä osin kuin käsillä olevassa paperissa sivutaan tekoälyä, rajoittuu tarkastelu tietosuojaliitännäisiin kysymyksiin. On syytä pohtia, olisiko jatkossa tarvetta laatia erillinen ohjeistus koskien tekoälyn käyttöä ja tiedonlouhintaa KAM-sektorilla.

2. Finna, valokuvat, kuvailukäytännöt

Edellisessä kokouksessa 6.6.2024 katsottiin, että alalla olisi tarvetta ohjeistukselle, jota valmisteleman perustettiin työryhmä. Työ on vielä kesken. Tietoliikennevaikeuksista johtuen asiaa ei tässä kokouksessa käsitelty.

3. Kulttuuriperintölaitosten lupaa luovuttaa aineistoja kolmannelle tekstin- ja tiedonlouhintaa varten

Virva esitteli tuoretta saksalaista oikeustapausta, joka lienee ensimmäinen eurooppalainen tuomio koskien DSM-direktiivin 3 ja 4 artiklojen tiedonlouhintasäännöksiä ja niiden kansallista soveltamista.¹ Tuomioistuimen tulkinta mainittujen rajoitussäännösten tulkinnasta on linjassa KAM-ryhmän soveltamisohjeen kanssa.

Koska kyseessä on vasta alemman oikeusasteen ratkaisu, ei asia liene vielä tällä taputeltu. Mainittujen artikloiden kansallisessa implementoinnissa on myös eroja. Esim. Ruotsissa tekijäoikeuslain 13 b §:ää vastaava rajoitussäännös on ahtaammin kirjoitettu. Onkin syytä kantaa huolta siitä, ettei tutkimuksen vapautta ja tutkijalle kuuluvaa laillista oikeutta likaa rajoiteta rajoitussäännösten ahtaalla tulkinnalla tai sopimusperusteisesti.

Tulevaisuudessa olisi hyvä keskustella laillisen pääsyn käsitteestä sekä pääsyn toteuttamisen keinoista. Voiko KAM-organisaatioille kuuluvia aineistoja avata tiedonlouhintaa varten tutkimuskäyttöön esim. verkon kautta?

¹ Landgericht Hamburg, 27.09.2024, [LG Hamburg, Urteil vom 27.09.2024 - 310 O 227/23 - openJur](#)

Käännös: [LG Hamburg, Urteil vom 27.09.2024 - 310 O 227/23 - openJur \(itm.nrw\)](#)

Kriittinen kommentti, Eleonora Rosatti: <https://ipkitten.blogspot.com/2024/10/the-german-laion-decision-problematic.html>

4. OoC-neuvottelujen eteneminen

Merkittiin tiedoksi neuvottelujen tämänhetkinen tilanne. Pisimmälle on edetty Kopioston kanssa. Sittemmin mukaan ovat liittyneet myös Sanasto ja Kuvasto.

KAM-ryhmä ja Kopiosto ovat yhtä mieltä siitä, että Kopiostolla on edustavuus kirjoihin ja lehtiin, koska se edustaa niiden kustantajia – edellyttäen, että kustannussopimus ei ole rauennut. Sen sijaan KAM-ryhmä katsoo, että tekijästä riippumatta Kopiostolla ei ole edustavuutta sellaiseen tekijänoikeudella suojattuun kirjalliseen teokseen, joka ei ole koskaan ollut kaupallisessa jakelussa.

KAM-ryhmällä ja Kuvastolla on orastavaa yksimielisyyttä Kuvaston edustavuuden kattavuudesta. Pöydällä oleva määritelmä tukeutuu museolain ja erityislakien taidemuseomääritelmään sekä kuvataiteen taidemarkkinoihin. Tätä kautta myös valokuvataide tulee Kuvaston edustavuuden piiriin. Sen sijaan KAM-ryhmä katsoo, ettei yhdelläkään järjestöllä ole tekijänoikeuslain 16 g–h §:ssä tarkoitettua edustavuutta lain 49 a §:n mukaisiin valokuviin. Kopiostossa tämä näkemys ei herättänyt välitöntä ihastusta.

Keskusteltiin kollektiivihallinnon yleisistä ongelmista. Korporatiivisten intressien korostuessa järjestöt pyrkivät laajentamaan tehtävänsä tekijänoikeuksien kollektiivihallinnon ulkopuolelle. Kun samalla tekijänoikeudelliseen diskurssiin tuodaan (OKM:n avustuksella) yhä uusia taiteilijoiden ansaintaan ja tulonjakoon liittyviä materiaalisia tavoitteita, sekoittuvat keskenään tekijänoikeudelliset transaktiot, yleinen taiteen edistäminen ja taiteen julkinen tuki.

5. Kungliga Biblioteketin tekijänoikeuskonferenssi

Jonas, Virva, Pekka osallistuivat hiljattain Kungliga Biblioteketin järjestämään konferenssiin, jonka aiheena oli kirjastot digitaalisessa tekijänoikeusmaailmassa.² Kutsuttuna oli asiantuntijoita Atlantin molemmin puolin. Paljon puhetta oli generatiivisen tekoälyn ja tekijänoikeuden suhteesta – joskin enemmänkin kaupallisten toimijoiden kuin kulttuuriperintölaitosten näkökulmasta. Korostettuja näkemyseroja ilmeni siitä, onko alkuperäisellä tekijällä oikeus sellaiseen kielimalliin, jonka kehittämiseen teosta on käytetty. Jonaksen profetallisin sanoin, tästä tullaan vielä maailmalla riitelemään.

6. Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään tiistaina 21. tammikuuta 2025, klo 14.00–15.30 (paikka avoin)

VMT 9.10.2024

² <https://ipkitten.blogspot.com/2024/09/event-report-1-digital-knowledge.html>